

ZORAN PALČOK

PETNAEST GODINA RADA INSTITUTA ZA NARODNU UMJETNOST U ZAGREBU

Institut za narodnu umjetnost u Zagrebu ima za sobom petnaest godina plodnoga rada. Mali muzikološki odsjek u Etnografskom muzeju u Zagrebu prerastao je 1948. u samostalan naučni Institut, odvojio se od Muzeja i okupio nekoliko stručnjaka folklorista, spremnih da s mnogo požrtvovnosti i entuzijazma pristupe sistematskom sabiranju i proučavanju građe naše narodne umjetničke tradicije.

Sav rad na ovom području bio je prije u Hrvatskoj prepušten inicijativi pojedinaca koji su ili djelovali prema vlastitom interesu ili su ih na rad poticale društvene institucije.

Prva organizirana inicijativa u sakupljanju narodnog umjetničkog blaga potekla je 1887. od Matice hrvatske, a razvijala se preko petnaest godina velikim intenzitetom. U ovoj akciji Matica je uspjela da okupi lijep broj vanjskih suradnika u raznim krajevima naše zemlje, a oni su sabrali 197 zbirka izvornoga folklornog materijala izvanredne vrijednosti. Veliki, plodni i dragocjeni rad Matičinih sakupljača entuzijasta omogućio je Matici hrvatskoj da između 1896. i 1942. izda deset svezaka svoje, danas već klasične, zbirke *Hrvatske narodne pjesme*. Sve svoje vrijedne rukopisne zbirke poklonila je Matica hrvatska Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu, gdje se i danas nalaze kao dragocjen materijal za proučavanje.

Među najzapaženije rezultate u sabiranju i objavljivanju folklorne građe treba ubrojiti ono što je ostvarila Jugoslavenska akademija u Zagrebu. Svoju folklornu građu Akademija je počela objavljivati u Zborniku za nar. život i običaje Južnih Slavena, od kojega su, od 1896. do danas, izašla 42 sveska. U svom arhivu Jugoslavenska akademija ima još mnogo neobjavljene građe, koja čeka da bude objavljena i proučena.

Ali ni u radu Jugoslavenske akademije kao ni u radu Matice hrvatske, i pored velikih rezultata u izdavanju folklorne građe, nije bilo naučnog instituta koji bio ostvario kontinuitet i sistematičnost sabiranja i proučavanja ove vrijedne umjetničke materije. I Matica hrvatska u jednoj svojoj fazi rada, i Jugoslavenska akademija u dodanašnjem neprekinutom radu uglavnom su poticale na rad ljude izvan svojih ustanova, ljubitelje narodne umjetnosti, ne trudeći se da u tom radu izgrade

i svoje naučne kadrove koji bi bili u stanju da i naučno istražuju sabranu građu. Tako je uspjeh sakupljačke akcije zavisio o tome, da li će se u nekom kraju naći odgovarajući čovjek koji će htjeti da se posveti tome radu. A studiozni pristup ovome materijalu ostavljen je prigodi i onima koji se iz vlastite pobude budu htjeli time baviti. Zbog toga je dobar dio ove građe i do danas ostao nepoznat i neobrađen.

Pojedini sakupljači, bilo da su se odazivali inicijativama Akademije ili Matice, ili su bilježili i sakupljali narodne umotvorine zbog vlastitog interesa i ljubavi prema vrijednostima koje su one u sebi krile, bili su najčešće nestručnjaci, a svoj su rad, osim rijetkih izuzetaka, obavljali amaterski. Među sakupljačima bilo je i pravih stručnjaka koji se broje među najzaslužnije radnike u našoj folkloristici. Franjo Kuhač, dr Vinko Žganec, Ivan Matetić-Ronjgov, da spomenemo samo nekoliko njih koji su sav svoj život i sve svoje sposobnosti posvetili proučavanju narodne umjetnosti.

U to isto vrijeme sve jači prodor suvremene gradske kulture i načina života na selo s početka našeg stoljeća počeo je snažnije utjecati na tradicionalnu narodnu kulturu mijenjajući neprekidno sve njene elemente, smanjujući interes i same seoske sredine, a time i stvaralaca i nosilaca tradicionalnih kulturnih vrijednosti, za klasične oblike i sadržaje te tradicije. U najnovije doba proces brze industrijalizacije u socijalizmu, radikalno preobražavajući zatečenu ekonomsku osnovu našega društva i razvijajući u njoj suvremene proizvodne snage i socijalističke društvene odnose, pojačao je i ubrzao proces gubljenja i propadanja starijih oblika tradicionalne narodne kulture.

Takvo stanje nametalo je prijeku potrebu brzog i što sistematičnijeg sabiranja, sređivanja i konzerviranja materijala koji se još mogao naći da bi se spasile i očuvale vrijednosti koje su bile na putu potpunog nestajanja. To su bile pobude koje su dovele do osnivanja Instituta za narodnu umjetnost.

Od svog osnutka Institut se postepeno razvijao proširujući svoje odjele, okupljajući stručnjake i naučne radnike u tim odjelima ili u vanjskoj suradnji. U njegovoj sadašnjoj organizacionoj strukturi djeluju: odsjek za muzički folklor koji se bavi narodnom muzikom i plesom, odsjek za narodnu književnost koji sakuplja narodno pjesništvo i prozno stvaralaštvo, odsjek za narodne igre i običaje i odsjek za likovnu dokumentaciju. U daljnjem razvitku Instituta predviđeno je osnivanje odjeka za narodnu arhitekturu i za likovni folklor.

Takva organizacija omogućila je planski rad Instituta na području sistematskog sabiranja folklorne građe, njezina sređivanja i proučavanja. Taj zamašan petnaestogodišnji rad ogleda se u bogatom arhivu, fonoteci, fototeci i drugim zbirka Instituta. To su već sada zbirke originalne građe, koja sačinjava izvanrednu osnovu za razvitak suvremene folkloristike. Po količini materijala arhiv i zbirke Instituta idu među najbogatije u cijeloj zemlji. Sve su one vezane uz planski sakupljački rad koji je Institut obavljao ili obavlja u pojedinim područjima Hrvatske.

U arhivu Instituta nalazi se ukupno 391 zbirka folklorne, pjesničke i prozne građe, s nekoliko desetaka tisuća izvornih

zapisa, koji prikazuju sadašnje stanje književnoga folklora u našoj zemlji. Od toga je 191 zbirka vlasništvo Instituta, a sve one potječu od 54 sakupljača. Među njima su 8 stručnjaci Instituta koji su sami sabrali preko 140 zbirki. U spomenutom materijalu nalazi se nekoliko desetaka zbirki otkupljenih od pojedinih vlasnika i 125 prijepisa zbirki Matice hrvatske (od postojećih 197 koje su pohranjene u Jugoslavenskoj akademiji). Ti su prijepisi radne kopije Matičinih originala koje su u Institutu prepisane radi potreba rada na proučavanju, komparaciji itd.

Od 191 zbirke izvorne folklorne građe koje su svojina Instituta, na Dalmaciju ih otpada 58, Istru i Hrvatsko primorje 43, Slavoniju 22, Liku 18, Baniju 18, Međimurje i Prekomurje 11, Podravinu 7, područje Zagreba 5, Kordun 4, Gorski kotar 2, Posavinu, Turopolje i Zagorje po 1.

Iz toga je pregleda vidljivo koja su područja Hrvatske dosad obrađena, a u kojima još treba sakupljati književni folklor.

U arhivu Instituta posebno mjesto zauzimaju zbirke muzičkoga folklora. Ima ih 290, sabrala su ih ukupno 42 suradnika od kojih su 5 stručnjaci Instituta. U njima je sabrano oko 25.000 muzičkih zapisa iz svih krajeva Hrvatske, a djelimice i iz drugih republika, pa i od Hrvata izvan naše zemlje. U tim zbirkama predstavljeni su: Međimurje sa 35, Istra sa 34, Slavonija 33, Zagorje 22, Podravina 27, Baranja 17, područje Bjelovara 15, Dalmacija 15, Prigorje 10, Banija 8, Kordun 8, Lika 6, Gradišće 5, miješana građa sa 5, partizanske popijevke 3, Posavina 3, Turopolje 2, Gorski kotar, Moslavina i Hrvati u Slovačkoj sa po jednom zbirkom. Osim toga Vojvodinu predstavljaju 4, Makedoniju 3, Bosnu i Hercegovinu 2, a Crnu Goru 1 zbirka.

Na muzički folklor odnosi se i najveći dio fonoteke Instituta, u kojoj ima preko 220 kolutova snimaka na oko 50.000 m magnetofonske vrpce, u ukupnom trajanju izvođenja od oko 380 sati. Broj snimljenih jedinica prelazi 7.000. Snimke muzičkoga folklora obuhvaćaju vokalnu, instrumentalnu i plesnu narodnu muziku. Osim toga, ima i snimljena kazivanja, pretežno pripovijedaka.

Zbirka narodnih plesova broji preko 400 zapisa koji potječu iz Dalmacije (110), Istre (119), Like (31), Banije (21), Turopolja (5), Slavonije (4), Posavine (3), Gradišća (2) i s drugih različitih područja (28).

Fototeka Instituta ima 3.065 fotografija, a registrira istaknute narodne kazivače, pjevače, svirače, nakit, zanatstvo, privredne djelatnosti, običaje, narodnu arhitekturu, folklorne muzičke instrumente, plesove i plesače, narodnu nošnju itd.

U filmoteci, koja je najmlađa institutska zbirka, ima 15 kraćih filmova etnološke i folklorne građe, na vrpci od 8 i 16 mm širine. Na 9 filmova snimljeni su narodni plesovi, a na ostalima karakteristične narodne privredne aktivnosti (ribolov, lončarstvo, ispiranje zlata, obradba lana i konoplje i sl.).

U arhivu Instituta čuva se i bogata likovna dokumentacija. To su zbirke crteža u tušu i boji, na ukupno 1.420 tabla. Sadrže narodne instrumente, rukotvorine, narodnu arhitekturu, oruđe itd. s područja Istre, Hrv. primorja, Dalmacije, Like, Banije, Korduna, Zagorja itd.

U toku petnaest godina rada Institut je sabrao i uredio i vrlo vrijednu priručnu stručnu knjižnicu koja broji preko 4.000 svezaka. Dobar dio knjiga na stranim jezicima Institut je nabavio putem razmjene sa naučnim institucijama u stranim zemljama.

Sa svojim arhivom, zbirkami snimaka, fotodokumentacijom, likovnom građom, bibliotekom i ostalim materijalima Institut je ostvario mogućnost ozbiljnoga naučnog proučavanja širokoga područja naše narodne kulturne tradicije pa se tom mogućnošću sve češće i sve više koriste i domaći i strani naučni radnici i interesenti. Sam Institut, njegov naučni i stručni kadar, radi planski na sistematskom sabiranju građe, na njezinu sređivanju i proučavanju, pa je tako dosad obrađen teren Istre, Lčke, Banije, Dalmatinske zagore, sjeverno-dalmatinskih otoka, Konavala, Župe i Rijeke dubrovačke, a djelomično i Međimurja, Zagorja, Podravine itd. U idućim godinama Institut će raditi u Dubrovačkom primorju (1963) na Pelješcu (1964), Makarskom primorju i na otocima srednje Dalmacije (1965—1966). Rad na sakupljanju i proučavanju folklorne građe u srednjoj i južnoj Dalmaciji ušao je u višegodišnji republički plan naučnog rada i dotira se iz republičkoga Fonda za naučni rad. Neobično je važan i drugi višegodišnji zadatak Instituta, na kojemu, osim stručnjaka Instituta, surađuju i vanjski suradnici. To je katalogizacija narodnih pripovijedaka koja treba da omogući izrađivanje indeksa tipova naših narodnih pripovijedaka. Ovaj rad teče već nekoliko godina i mogao bi biti završen do 1966.

Sličan rad predstavlja i katalogizacija narodnih pjesama koja će potrajati dok se ne obrade svi izvori, štampane pjesme i rukopisne zbirke.

Posebno valja istaknuti zbirku svih objavljenih i neobjavljenih narodnih pjesama iz narodno-oslobodilačke borbe i revolucije, koju Institut sistematski kompletira za jedno planirano kritičko izdanje toga materijala.

Naučni rad Instituta na području sistematizacije građe i proučavanja problema našega folklora ogleda se u institutskim i izvaninstitutskim izdanjima naučnih radova njegovih stručnih i naučnih radnika kao i u njihovim radovima koji su završeni i čekaju da se objave.

Jedan dio svojih naučnih rezultata objavio je Institut u seriji Narodno stvaralaštvo Istre od koje su dosad izašle dvije monografije. To su: Maja Bošković-Stulli, Istarske narodne priče, Zagreb 1959. i Olinko Delorko, Istarske narodne pjesme, Zagreb 1960. Treća monografija ove serije nalazi se u štampi. To su Istarski narodni plesovi Ivana Ivančana. U planu su još dvije knjige ove serije. One će obraditi istarsku muziku i narodne običaje, a zamišljeno je da se na kraju izda i mapa likovnih dokumenata koji se direktno ili indirektno vezuju uz sav materijal ove zbirke.

U svojoj petnaestoj godini rada Institut počinje izdavati i drugu svoju ediciju, godišnjak Narodna umjetnost. Zamišljen kao publikacija koja bi omogućila objavljivanje kraćih radova radnika u Institutu i njegovih vanjskih suradnika, Narodna umjetnost će uz takve kraće naučne i stručne radove objavljivati i probranu i komentirani-

ranu vrijednu građu iz arhiva Instituta, pratit će aktualna zbivanja vezana uz folklor i donositi prikaze i recenzije domaćih i stranih folklorističkih i etnoloških radova.

Osim spomenutih radova, objavljenih u edicijama Instituta, naučni i stručni radnici Instituta objavili su i mnogo vrijednih radova u izdanjima drugih izdavača, u domaćim i stranim stručnim i književnim časopisima. Pregled najvažnijih objavljenih radova upotpunit će sliku kompleksne problematike koja je naučno tretirana u Institutu u 15 godina njegova postojanja.*

Dr Vinko Žganec, viši naučni suradnik objavio je:

a) Knjige:

Narodne popijevke Hrvatskog zagorja, I (note). Jugoslavenska akademija, Zagreb 1950.

Hrvatske narodne pjesme kajkavske. Matica hrvatska, Zagreb 1950.

Narodne popijevke Hrvatskog zagorja, II (tekstovi). JAZU, Zagreb 1952.

Međimurje u svojim pjesmama. Vlastita naklada, Zagreb 1958.

Hrvatske narodne popijevke iz Koprivnice i okolice. JAZU, Zagreb 1962.

Folklor I (predavanja o folkloru na Muzičkoj akademiji u Zagrebu). Vlastita naklada, Zagreb 1962.

Narodne popijevke Hrvatskog zagorja, III (studija). JAZU, Zagreb (u štampi).

Osim toga pripremio je za štampu Zbirku gradišćanskih narodnih pjesama (u arhivu INU) i Muzički folklor Jugoslavije (u knjizi Žganec—Gušić—Delorko: Folklor Jugoslavije, tekst na engleskom i francuskom; izdat će je Grafički zavod Hrvatske u Zagrebu).

b) Članci i rasprave.

Kuhačeva literarno-muzikološka ostavština, Muzička revija, Zagreb 1950.

Osnovni stilovi hrvatskih narodnih pjesama. Hrvatske narodne pjesme i plesovi — sv. 1, Seljačka sloga, Zagreb 1951.

Istarski muzički folklor (u zborniku Istra i Slov. primorje), Beograd 1952.

* Navode se samo radovi objavljeni poslije osnivanja INU, tj. poslije 1948. Redoslijed autora uzet je po naučnim i stručnim zvanjima.

- Orientalizmi u jugoslavenskom muzičkom folkloru, (u knjizi Tkalčićev zbornik), Zagreb 1955.
- Moj sistem koreografije narodnih plesova (u zborniku Rad kongresa folklorista Jugoslavije na Bjelašnici 1955. i u Puli 1952.), Zagreb 1958.
- Muzički folklor otoka Suska (u knjizi Susak), JAZU, Zagreb 1956.
- Folklore Elements in the Yugoslav Orthodox and Roman catholic liturgical chant (u Journal IFMC), London 1956.
- Die Elemente der Jugoslawischen Folklore — Tonleitern im serbischen liturgischen Gesänge (u Studia Memoriae Belae Bartok sacra), Mađarska AN, Budapest 1957.
- Ljestvice muzičkog folkloru Hrvatskog zagorja (Zbornik o 350-godišnjici Klasične gimnazije u Zagrebu), Zagreb 1957.
- Über das Redigieren der Volkslieder-Sammlungen (u Journal IFMC), London 1957.
- Muzički folklor dunavskog bazena (u zborniku Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Varaždinu 1957.), Zagreb 1959.
- The tonal and modal structure of Yugoslav Folk Musik (u Journal IFMC), London 1958.

Dr Maja Bošković-Stulli, naučni suradnik, objavila je:

a) Knjige.

- Istarske narodne priče. Izd. INU, Zagreb 1959.
- Petokraka zašto si crvena. (Narodne pjesme iz ustanka), Lykos, Zagreb 1959.
- Drvo nasred svijeta. Hrvatskosrpske narodne bajke, izd. Školska knjiga (kolekcija »Dobra knjiga«, VII kolo, sv. 4), Zagreb 1961. — Uz to rasprava o narodnim pripovijetkama u ediciji: »Metodske upute za obrađivanje domaćeg štiva iz VII kola »Dobre knjige«, Zagreb 1962.

b) Članci i rasprave.

- Splet naših narodnih praznovjerja oko vještice i popa. Bilten Instituta za proučavanje folkloru, II, Sarajevo 1953.
- Problem folkloristike u SSSR-u. Pogledi 55, Zagreb 1955.
- Napomene uz priču o kralju sa životinjskim obilježjem glave. Rad kongresa folklorista Jugoslavije na Bjelašnici 1955. i u Puli 1952. Zagreb 1958.

- O terminologiji hrvatskosrpske narodne pripovijetke. Treći kongres folklorista Jugoslavije držan od 1—9. IX 1956. godine u Crnoj Gori, Cetinje 1958.
- O jednoj riječkoj zbirci hrvatskih narodnih pripovijedaka. Jadranski zbornik, Rijeka—Pula 1956.
- Narodne pripovijetke iz Mostara, zapisi B. Bogišića. Bilten Instituta za proučavanje folkloru, III, Sarajevo 1955.
- Neka metodološka pitanja proučavanja folkloru graničnih i etnički mješovitih područja. Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Varaždinu 1957. — Zagreb 1959.
- Neka suvremena mišljenja o baladi. Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Zaječaru i Negotinu 1958, Beograd 1960.
- Neka pitanja naše narodne poezije i Vatroslav Jagić. Pregled, Sarajevo 1958, br. 6.
- O stilu narodne pripovijetke. Umjetnost riječi, Zagreb 1958, br. 2.
- O narodnoj priči i njezinu autentičnom izrazu. Slovenski etnograf, XII, Ljubljana 1959.
- Realizam i romantizam u Gogoljevoj koncepciji folkloru. Republika, Zagreb 1951, br. 7—9.
- O odnosu prema književnom folkloru. Pogledi 1953, Zagreb 1953, br. 6.
- Bilješke o narodnoj pjesmi iz oslobodilačkog rata. Republika, Zagreb 1955, br. 7—8.
- O starom vojniku kome nema mjesta ni u paklu ni u raju. Krugovi, Zagreb 1955, br. 5.
- Pojava književnosti u ljudskom društvu. U knjizi Uvod u književnost, Zagreb 1961.
- Narodna poezija naše oslobodilačke borbe kao problem savremenog folklornog stvaralaštva. Zbornik radova SAN LXVIII, Etnografski institut knj. 3, Beograd 1960.
- Kresnik-Krsnik, ein Wesen aus der kroatischen und slovenischen Volksüberlieferung. Fabula, Bd. 3, H. 3, Berlin 1960.
- Zum heutigen Volkssagen-Erzählen in Jugoslawien. Internationaler Kongress der Volkserzählungsforscher in Kiel und Kopenhagen (19. 8.—29. 8. 1959), Berlin 1961.
- Pjesma o starom Vujadinu. Slovenski etnograf, XIII, 1960.
- Narodne pjesme u rukopisnom zborniku Balda Glavića. Zbornik za narodni život i običaje, JAZU, knj. 40, Zagreb 1962.
- Studium lidové slovesnosti v Jugoslaviji 1945—1958. Český lid, g. 46, Praha 1959, br. 1 i 2.

- Narodna poezija i književni duh vremena. Književnik, Zagreb 1961, br. 26.
- Jedan vid partizanske narodne lirike. Kulturni radnik, Zagreb 1961, br. 7—8.
- Listaj goro, cvjetaj cvijeće. Partizanska narodna poezija poslije dvadeset godina. Telegram, Zagreb, 16. VI 1961.
- Naši narodni pripovjedači. Matica, iseljenički kalendar 1962, Zagreb.
- Pomorska tematika u našoj narodnoj književnosti. Pomorski zbornik, I, Zagreb 1962.
- Predaja o Midinoj tajni u narodnoj književnosti (doktorska disertacija, u tisku).

Prof. Olinko Delorko, viši stručni suradnik objavio je:

a) Knjige

- Hrvatske narodne balade i romance. Zora, Zagreb 1951.
- Zlatna jabuka (II knjiga Hrv. narod. balada i romanca). Zora, Zagreb 1956.
- Istarske narodne pjesme. Izd. INU, Zagreb 1960.

b) Članci i rasprave

- Tragom srpsko-hrvatske epike. Republika, Zagreb 1953, br. 5.
- Pastirski motivi u našoj narodnoj poeziji. Mogućnosti, Split 1954, br. 11.
- Matija Šešelja, kazivačica narodne poezije na Dugom otoku. Zbornik ZNŽO, knj. 38, Jugoslavenska akademija, Zagreb 1954.
- Voda zaboravka. Zadarska revija, Zadar 1956, br. 3.
- Draž pjesničkih fragmenata. Mogućnosti, Split 1957, br. 10.
- La poesia popolare in Croazia. La cultura nel mondo No II, Roma 1958.
- O građi našeg pjesničkog folklora i njezinu poznavanju. Treći kongres folklorista Jugoslavije, održan od 1—9. IX 1956. u Crnoj Gori, Cetinje 1958.
- Ranjeni junak u gori. Filologija, Zagreb 1959, br. 2.
- Neka opažanja o kazivačima narodnih pjesama u pojedinim područjima Hrvatske. Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Varaždinu 1957, Zagreb 1959.
- Autentičnost riječi u narodnoj književnosti. Umjetnost riječi, Zagreb 1960, br. 1.

U potrazi za romanom kojoj se prvi stih spominje u Zoranićevim »Planinama«. Zadarska revija, Zadar 1960, br. 2.

Varijante — najosebujnija strana narodne književnosti. Kulturni radnik, Zagreb 1960, br. 9—10.

Moderna poezija i naš narodni folklor. Književnik, Zagreb 1960, br. 9.

Snaga pjesničkog izražaja i naša narodna poezija. Mogućnosti, Split 1960, br. 2.

O nesigurnom položaju imena i prezimena u hrvatskim i srpskim narodnim baladama i romancama. Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Zaječaru i Negotinu 1958. Beograd 1960.

Kazivač narodnih pjesama i ekonomično funkcionalno izražavanje. Zadarska revija, Zadar 1961, br. 3.

O nekim uspjelim narodnim pjesmama uz rad. Rad VIII kongresa Saveza folklorista Jugoslavije u Titovu Užicu od 6. do 10. septembra 1961. Beograd 1961.

Za jednu povijest našeg književnog folklor. Filologija, Zagreb 1962, br. 3.

Nekoliko misli o našoj narodnoj poeziji. Zbornik ZNŽO knj. 40, Zagreb 1962.

Inž. Ivan Ivančan, viši stručni suradnik, objavio je:

a) Knjige

Narodni plesovi Hrvatske I. Savez muzičkih društava Hrvatske, Zagreb 1956.

b) Članci i rasprave

Elementi alpskih plesova u Hrvatskoj. Rad kongresa folklorista Jugoslavije, VI, Bled 1959. — Ljubljana 1960.

Partizanski ples u Hrvatskoj. Zbornik radova SAN-LXVIII — Etnografski institut, knj. 3.

Istarska svirala šurla. Rad kongresa folklorista Jugoslavije na Ohridu (u štampi).

U pripremi mu je knjiga Narodni plesovi Hrvatske, II dio (Podravina), a za štampu je priređen i rad: Prīmjena narodne umjetnosti u scenskom stvaranju (bit će objavljen u Radu kongresa folklorista Jugoslavije u Mostaru i Trebinju).

Stjepan Stepanov, muzikolog, objavio je:

Članci i rasprave

- Muzički folklor Baranje i njegovo porijeklo. Osječki zbornik, VI, Osijek 1958.
- Problem starosti muzičko-folklorne baštine, Rad folklorista Jugoslavije, VI, Bled 1959. — Ljubljana 1960.
- O nekim načinima pjevanja romanca i balada na području Hrvatske. Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Zaječaru i Negotinu 1958, Beograd 1960.
- Lieder aus Kroatien, u zbirci Lieder der Welt, Band 8, Christian Wegner Verlag — Hamburg 1961.
- Pripremio je za štampu radove: Rasprostranjenost tzv. istarske ljestvice i njene razvojne modifikacije (za posebnu monografiju Instituta), i Svirale i bubanj na Baniji (izaći će u Radu kongresa folklorista Jugoslavije na Ohridu 1960.).

Nikola Bonifačić Rožin, stručnjak za narodne igre i običaje, objavio je:

Članci i rasprave

- Puntarska predaja i puntarske glagoljske matice. Zbornik ZNŽO, knj. 37, Zagreb 1953.
- Narodna drama u Hrvatskoj. Treći kongres folklorista Jugoslavije držan od 1—9. IX 1956. godine u Crnoj Gori, Cetinje 1958.
- Čovjek kao scenski rekvizit. Rad VIII kongresa Saveza folklorista Jugoslavije u Titovu Užicu, Beograd 1961.
- Šante i Pante (Narodne ručne lutke u Hrvatskoj). Slovenski etnograf br. XV, Ljubljana 1962.
- Svadbena igra »Traženje ptice« kod Valvasora i danas. Narodno stvaralaštvo, Beograd 1962, br. 1.
- Scenski elementi u proljetnim ophodnim običajima. Bit će objavljeno u Radu kongresa folklorista Jugoslavije u Mostaru i Trebinju 1962.

Pripremljeno za štampu:

- Puntarska predaja i puntarske glagoljske matice, II dio, i Puntarske rečenice (zbirka fraza i poslovice), za izdanja Jugoslavenske akademije u Zagrebu.

Kako se vidi, rad stručnjaka i naučnih radnika Instituta, ostvaren u zbirka arhiva i građi Instituta, objavljen u institutskim izdanjima i u izdanjima drugih izdavača, opravdava u potpunosti pokretanje go-

dišnjaka Instituta, u kojemu bi se taj rad ubuduće mogao bolje i preglednije predstaviti.

Narodna umjetnost će nastojati da proširi krug svojih suradnika i izvan granica NR Hrvatske i rado će primati svaku vrijednu suradnju, koja bude pridonosila razvoju naše folkloristike. Uz rubrike koje su formirane u ovom prvom svesku godišnjaka, redakcija ima namjeru da osniva i druge, a već u svome drugom svesku donijet će nekoliko priloga, koji će tretirati značenje folklornih vrijednosti u izgradnji naše suvremene kulture. To bi mogao biti i put neposrednijeg zahvaćanja Instituta u živu stvarnost izgradnje socijalizma.

SUMMARY

Fifteen years of existence and work of the Institute for Folk art in Zagreb

During the fifteen years of its existence (it was founded in 1948) the Institute for Folk Art in Zagreb has done important and valuable work in collecting, recording, classifying and preserving the specimens of traditional folk culture. The reasons and requirements which had brought the institution into existence were dictated by the vigorous penetration of contemporary urbane culture, conditioned in its turn by rapid industrial development. It started to change the way of life of the village, its atmosphere, ideas and cultural needs, so that the traditional forms of creating and preserving this tradition based on a determined interest of its carriers and consumers began to disappear.

Two cultural scientific institutions, the Matica Hrvatska and the Yugoslav Academy initiated in the last decades of the 19th century an action to record and collect all the elements of folk art from all parts of Croatia, and invited everyone willing to cooperate in carrying out the work. A great number of enthusiasts, mostly amateurs, answered the call and they gathered 197 collections of precious folk poetry, of which the Matica published 10 volumes of its now classical collection of Croatian folk poems (1896—1942). In its series of books of folk life and customs of the Southern Slavs, the Yugoslav Academy has published 42 volumes of remarkable material by now.

Since the action of the Matica was discontinued 15 years after its start, and the still existing action of the Yugoslav Academy remained on the whole without a solid systematic programme and the possibility of organized investigation of the collected materials, the foundation of the Institute for Folk Arts has satisfied the imperative requirements of scientific research work in this field.

The results of the 15 years of work of the Institute are reflected in the archives of the Institute, the richest of this kind in Yugoslavia, then also in the collection of recordings, films and written documents.

The article further mentions the tasks dealt with by the scientific and technical team of the Institute and its external contributors. Follows a list of books published by the Institute as monographs, and separately reviewed are the books, essays and articles written by the members of the staff in publications other than the Institute's. The latest publication of the Institute is the present annual »Folk Art« which will follow up the work on folklore in the Institute and out of it, performances and events connected with folk art and music and folklore publications in the country and abroad.